

Donato Karizi

VLADAR IZ SENKE

Prevela Biljana Kukoleča

Beograd, 2013.

Soba broj 13 Državne mrtvačnice bila je carstvo usnulih.

Nalazila se na četvrtom i posljednjem podzemnom nivou u ledenom paklu rashlađenih prostorija. Taj sprat bio je rezervisan za neidentifikovane leševe. Retko kada bi neko poželeo da ih pogleda.

Ali te noći se najavio posetilac.

Čuvar ga je čekao ispred lifta zureći uvis. Posmatrao je brojeve koji su se pojavljivali na osvetljenim poljima jedan po jedan, označavajući spuštanje lifta po spratovima, i pritom se pitao ko li bi mogao biti taj neočekivani posetilac. Naročito ga je zanimao razlog zbog koga je posetilac odlučio da prekorači granicu živih.

Kada je zasvetleo poslednji broj na tabli, nastala je poduža tišina, a zatim su se vrata kabine širom otvorila. Čuvar je opazio čoveka od četrdesetak godina, odevenog u tamnoplavo odelo. Odmah je uočio – a to se događalo svima koji prvi put kroče u taj donji svet – da se posetilac začudio kada je shvatio da nije ušao u prostor obložen belim pločicama i osvetljen aseptičnim neonskim svetlom, već je zatekao zelene zidove osvetljene narandžastim svetiljkama.

„Višebojnost sprečava napade panike“, objasni mu čuvar, odgovarajući na njegovo neizgovoreno pitanje. Zatim mu dodade plavi ogrtač.

Posetilac na to ne reče ništa. Odenuo je ogrtač, pa su ušli unutra.

„Leševi na ovom spratu uglavnom su tela beskućnika i lutalica. Ti ljudi nisu kod sebe imali dokumenta niti su se pojavili srodnici, pa su završili ovde dole. Nalaze se u sobama od jedan do devet“, objasni čuvar. „U sobama broj deset i jedanaest su tela ljudi koji su, kao vi i ja, plaćali porez, gledali utakmice na televiziji i jednog dana pali mrtvi od infarkta u vagonu podzemne železnice. Neki putnik se pritom pravio da pomaže unesrećenom i olakšao ga za novčanik s dokumentima i, gle, dotični ili dotična nestade zauvek. Ponekad dođe i do zbrke s dokumentima: neka službenica zameni

papire i ožalošćenima na prepoznavanju pokažu telo druge osobe. To znači da ta osoba zakonski nije mrtva, pa rodbina nastavlja potragu za njom.“ Želeo je da ostavi utisak na posetioca izigravajući turističkog vodiča, ali čovek uopšte nije reagovao na njegovu priču. „Ponekad je telo toliko izobličeno da nemate utisak da je to uopšte bio čovek“, reče čuvar nastojeći da kod posetioca izazove mučninu, no ovaj očigledno nije bio osetljiv na takve priče. „Zakon predviđa isti postupak za sve: period proveden u zamrzivaču ne sme biti kraći od osamnaest meseci, a zatim se, ako niko ne zatraži telo i ako ono nije neophodno zbog dalje istrage, pokojnik spaljuje u krematorijumu.“ Tu je doslovno citirao propis koji je znao napamet.

Zatim je promenio ton jer su došli do sobe koju je neobični noćni gost želeo da pogleda.

„A tu su i ovi iz sobe broj trinaest.“

Anonimne žrtve nerešenih ubistava.

„Kada je reč o ubistvima, zakon predviđa da telo, koje može biti upotrebljeno kao dokaz, ostane ovde do identifikacije“, napomenu čuvar. „Ubica ne može biti osuđen ako se ne dokaže da je ubijena osoba zaista postojala. Ukoliko se ne zna ime ubijenog, telo je jedini dokaz nečijeg postojanja. Zato vreme čuvanja takvih tela nije ograničeno. To je jedna od onih zakonskih zvrčki koje advokati toliko vole.“

Ako nije definisan zločin s kojim se povezuje smrt nepoznate osobe, njeni zemni ostaci ne mogu biti uništeni niti prepušteni prirodnom procesu raspadanja, glasio je propis.

„Mi ih zovemo spavačima.“

Bili su tu razni muškarc, žene i deca, svi nepoznati, za čije ubistvo još niko nije okrivljen. Godinama su čekali da se neko pojavi i oslobodi ih prokletstva sličnosti sa živima. Kao u nekoj morbidnoj bajci, bilo je potrebno samo izgovoriti čarobnu reč.

Njihovo ime.

Soba u kojoj su se nalazili bila je poslednja u dnu hodnika i nosila je broj trinaest.

Kada su došli do metalnih vrata, čuvar izvuče veliki svežanj ključeva i počne da traži odgovarajući. Otvori vrata i povuče se unazad, da propusti posetioca. Čim je ovaj zakoračio unutra, upalio se red žutih sijalica koje su reagovale na senzore pokreta. Na sredini sale stajao je sto za autopsiju, a uza zidove behu raspoređeni hladnjaci s desetina komora.

Kao neko čelično saće za pčele.

„Treba da potpišete zapisnik“, reče čuvar i izvuče nekakav registar. „Koje vas telo zanima?“, upita glasom koji je odavao izvesnu uznemirenost.

Vladar iz senke

Posetilac konačno progovori: „Ono koje se najduže nalazi ovde.“

AHF-93-K999.

Čuvar je znao napamet tu šifru i nagađao je da upravo može doći do razotkrivanja stare tajne. Odmah je pronašao pregradak s odgovarajućom etiketom na ručki. Bio je treći sleva, odozdo. Pokaza ga posetiocu. „Među pričama o telima koja su se zatekla ovde dole, ta čak nije ni najoriginalnija“, objasni čuvar. „Jednog popodneva neki dečaci igrali su fudbal u parku i lopta im je odletela u žbun – tako su ga pronašli. Pucali su mu u glavu. Kod sebe nije imao nikakva dokumenta, čak ni ključeve od stana. Lice mu je i danas sasvim prepoznatljivo, ali se niko nije javio na linije za informacije, a takođe niko nije prijavio nestanak. Dok se čeka hvatanje krivca, koji možda nikada neće biti pronađen, jedini dokaz je telo. Zato je sud odlučio da se telo čuva sve do razrešenja zločina i sprovođenja pravde.“ Načinio je malu pauzu. „Od tada su prošle mnoge godine, a on je još uvek tu.“

Čuvar se već bezbroj puta upitao kakvog je smisla imalo čuvati dokaze zločina koji više niko ne pamti. Smatrao je da su svi već zaboravili na anonimne stanare sobe broj trinaest. No, s obzirom na zahtev posetioca, slutio je da se iza tih nekoliko centimetara čelika nalazi tajna koja se ne svodi samo na puku identifikaciju pokojnika.

„Otvorite, želim da ga pogledam.“

AHF-93-K999. Godinama mu je to bilo jedino ime. No, možda će se ove noći to promeniti. Čuvar pokojnika pritisnu polugu, da bi otvorio pregradak.

Spavač će se možda probuditi.

MILA

Zapis broj 397-H/5

Izveštaj: 6.40, 21. septembar [REDACTED].

Predmet: razgovor vođen s operaterkom Službe za hitne pozive [REDACTED]. Operaterka: Klara Salgado.

Operaterka: Hitni pozivi! Odakle zovete?

X: ...

Operaterka: Gospodine, ne čujem baš ništa. Odakle zovete?

X: Ja sam Džes.

Operaterka: Morate mi kazati puno ime, gospodine.

X: Džes Belman.

Operaterka: Koliko godina imaš, Džese?

X: Deset.

Operaterka: Odakle zoveš, Džese?"

X: Od kuće.

Operaterka: Možeš li mi dati adresu?

X: ...

Operaterka: Džese, možeš li mi dati adresu, molim te?

X: Stanujem u...

Operaterka: Dobro. I šta se događa? Znaš da je ovo broj policijskog telefona, zar ne? Zbog čega zoveš?

X: Znam to. Ali oni su mrtvi.

Operaterka: Da li si rekao da su mrtvi, Džese?

X: ...

Operaterka: Džese, jesi li još tu? Ko je mrtav?

X: Da. Svi. Svi su mrtvi.

Operaterka: Da ovo nije neka šala, Džese?

Donato Karizi

X: Nije, gospođo.

Operaterka: Reci mi kako se to dogodilo.

X: Dobro.

Operaterka: Džese, da li si još tu?

X: Jesam.

Operaterka: Zašto mi mirno ne ispričaš šta je bilo?

X: Dobro. Došao je sinoć. Mi smo večerali.

Operaterka: Ko je to došao?

X: ...

Operaterka: Ko je došao, Džese?

X: Pucao je.

Operaterka: Dobro, Džese. Želim da ti pomognem, ali moraš i ti meni malo da pomogneš. Da li je to u redu?

X: U redu je.

Operaterka: Dakle, kažeš da je neki čovek došao kod vas dok ste večerali i pucao. Da li si ti dobro, Džese?

X: Nisam.

Operaterka: Hoćeš da kažeš da si ranjen, Džese?

X: Ne, ali on još nije otišao.

Operaterka: Čovek koji je pucao je još tu?

X: ...

Operaterka: Džese, milim te, odgovori mi!

X: Kaže da dođete ovamo. Dođite odmah.

Prekid razgovora. Kraj zapisa.

1

Nekoliko minuta pre šest sati ulica je naglo oživela.

Kamioni gradske čistoće sakupljali su đubre iz kontejnera ispred vila, krećući se poput uvežbanih vojnika. Zatim je naišla mašina za čišćenje pločnika s rotacionim četkama. Pojavila su se i baštovanska vozila koja su odvozila suvo lišće i pokošenu travu, a žive ograde potkresali su na pravu visinu. Pošto su i oni završili posao, otišli su, ostavljajući za sobom sve u savršenom redu i tišini.

Sve je bilo spremno da srećni stanovnici toga kraja bace zadovoljan pogled na okolinu čim se probude, pomisli Mila.

Noć je prošla veoma mirno, kao i uvek u tom kraju. Oko sedam sati ljudi su lagano i lenjo počeli da se bude. Iza prozorskih okana mogli su se videti očevi, majke i deca, kako se užurbano spremaju, kao da se raduju novom danu.

Još jedan dan srećnog života.

Dok ih je posmatrala sedeći u svom hjundaiju, parkiranom na početku stambenog bloka, Mila im nije nimalo zavidela jer je znala da, ako se zagrebe uglađena površina, uvek nešto drugo izađe na videlo. Prava slika sastoji se od svetla i senki, kao što i treba da bude. Ponekad bi se pojavila i crna rupa. Mogao se osetiti kužni zadah koji dopire iz nje, a ponekad se činilo da sa dna te rupe neko mrmlja vaše ime.

Mila Vaskez je dobro poznavala taj zov tame. Igrala je igru sa senkama od časa kada se rodila.

Pucketala je prstima i naglo pritislula palac leve ruke. Kratak bol koji je osetila pomogao joj je da se bolje koncentriše. Uskoro su vrata obližnjih vila počela da se otvaraju. Porodice su napuštale svoja gnezda, spremne da se suoče sa izazovima sveta – što je za njih uvek isuviše lako, pomisli Mila.

Videla je kako Konerovi izlaze iz kuće. Otac porodice, advokat Koner, imao je četrdesetak godina i bio je prilično mršav, odeven u besprekorno

sivo odelo, a kosa mu je bila ponegde osedela, što je lepo isticalo njegovo preplanulo lice. Majka je bila plavuša s licem i telom pomalo ostarele devojčice. Vreme na nju nije imalo nekog uticaja – Mila je u to bila sigurna. Tu su bile i devojčice. Starija je svakako išla u srednju školu. Mlađa je imala bujnu kovrdžavu kosu i još je išla u obdanište. Bile su preslikani roditelji. Ako bi neko posumnjao u teoriju evolucije, Mila bi ga postidela pokazavši mu Konerove. Bili su lepi i savršeni i, naravno, morali su stanovati na jednom ovako srećnom mestu.

Pošto je poljubio ženu i ćerke, advokat je ušao u plavi audi A6 i zaputio se u svoju kancelariju, da nastavi s briljantnom karijerom. Žena je ušla u zeleni SUV s namerom da odveze devojčice u školu. U tom času Mila izađe iz automobila, rešena da upadne u vilu i život Konerovih. Mada je bio topao dan, obukla je trenerku za džoging. Leto tek što se okončalo, ali da je obukla majicu i šorts, svakako bi njeni ožiljci bili mnogo upadljiviji. Ako je dobro proračunala na osnovu zapažanja iz prethodnih dana, imaće na raspolaganju oko četrdeset minuta pre nego što se gospođa Koner vrati kući.

Imala je četrdeset minuta da utvrdi da li se u toj srećnoj kući krije jedan duh.

Proučavala je Konerove nekoliko sedmica. Sve je počelo sasvim slučajno.

Policajci koji rade na slučajevima nestalih osoba ne mogu samo sedeti za stolom i čekati da neko podnese prijavu, jer se često dešava da uopšte ne postoji porodica koja bi podnela takvu prijavu. Može biti reč o strancu, o nekome ko je privremeno presekao veze s poznicima, ili o osobi koja nema nikoga na svetu.

Takve osobe Mila je nazivala predodređenima.

To su bile osobe okružene prazninom, koje nisu ni sanjale da će jednoga dana nastradati. Zato je bilo potrebno prvo pronaći slučaj, a zatim i nestalu osobu. Zato se muvala ulicama tražeći sastajališta očajnika – mesta gde vas tama sapliće na svakom koraku i nikada vas ne napušta. No, događalo se da osoba nestane i iz zdrave i zaštićene sredine pune ljubavi.

Takvi su bili slučajevi nestanaka dece.

Bilo je, nažalost, moguće, a i događalo se, da roditelji zaslepljeni dnevnom rutinom uopšte ne primete neke sitne ali važne promene kod sopstvene dece. Događalo se, recimo, da se neko približi deci van kuće i da to prođe sasvim neopaženo. Deca uvek osećaju krivicu kada prihvate ljubaznost neke nepoznate odrasle osobe i tu dolazi do nerešivog konflikta između roditeljskih saveta i dečjeg postupka: teško je objasniti detetu gde je granica između uljudnog ponašanja prema odraslima i izbegavanja nepoznatih osoba. Koji god stav da dete izabere, uvek postoji nešto što treba sakriti od odraslih.

Mila je zaključila da ipak postoji sjajan izvor informacija koje se odnose na sve bitno što se događa u životu jednog deteta.

Zato je svakog meseca posećivala neku drugu školu ili obdanište.

Zatražila bi dozvolu da se promuva po praznim učionicama i pažljivo bi proučila crteže na zidovima. U tim maštarijama bio je skriven stvarni život te dece. Naročito je bilo važno da li crteži sadrže složene dečje emocije, često i nesvesne, koje deca primaju i upijaju poput sundera. Volela je te posete školama. Dopadao joj se miris voštanih bojica i lepka za hartiju, novih knjiga i žvakaće gume. To joj je donosilo neki tajanstveni mir i tešila bi se mišlju da se možda neće dogoditi ništa loše.

Za odrasle su obično mesta na kojima borave deca najbezbednija.

U toku jednog takvog istraživanja, dogodilo se da je Mila među desetina crteža ugledala i crtež najmlađe Konerove ćerke. Slučajno je na početku školske godine odabrala baš to obdanište i posetila ga u toku odmora, dok su se deca igrala u dvorištu. Malo se zadržala u njihovom dečjem svetu, uživajući u veselim poklicima koji su dopirali spolja.

Ono što ju je posebno pogodio na crtežu male Konerove bila je zapravo slika srećne porodice koju je devojčica nacrtala. Tu su bili prikazani: ona, mama, tata i sestra na travnjaku ispred kuće. Dan je bio divan i sunčan. Svi su se držali za ruke. No, jedan element odudarao je od te glavne scene. Bila je tu i peta osoba. Mila se odmah zabrinula kada je ugledala taj lik. Kao da nije imao telo i činilo se da lebdi.

To je duh, pomisli odmah Mila.

Poželela je da zanemari taj svoj utisak, ali je na zidu videla i druge crteže istog deteta i na svima isti taj lik.

Bio je previše pažljivo nacrtan da bi se to moglo pripisati slučaju. Instinkt joj je govorio da slučaj treba istražiti.

Pozvala je detetovu vaspitačicu, koja je bila veoma predusretljiva i objasnila joj je da ta pojava duhova na crtežima male Konerove traje već neko vreme. Rekla je da, prema njenom iskustvu, nema nekog naročitog razloga za brigu – to se najčešće događa posle smrti rođaka ili poznanika – deca se na taj način bore s gubitkom. No, vaspitačica je ipak razgovarala i s gospođom Koner. U porodici u poslednje vreme nije bilo smrtnih slučajeva, ali je devojčica nedavno imala neke noćne more. Možda su one inspiracija za crtež duha.

Mila je od dečjih psihologa naučila da deca razna fantastična svojstva obično pripisuju stvarnim osobama, koje ne moraju uvek biti i negativci. Može se desiti da neki stranac bude prikazan kao vampir, ali i kao simpatični klovn ili Spajdermen. Ali uvek postoji neki detalj koji demaskira taj

lik i ponovo mu daje ljudska svojstva. Setila se slučaja Samante Hernandez, koja je likom Deda Mraza u stvari prikazala čoveka bele brade, koji joj se svakodneвно obraćao u parku. Međutim, njen Deda Mraz je na nadlaktici imao i tetovažu, kao i stvarni neznanac iz parka, a niko nije obratio pažnju na taj detalj. Taj tip ju je kasnije oteo i ubio, a bilo mu je dovoljno da joj obeća lep poklon da je namami.

U slučaju male Konerove bilo je tipično to ponavljanje crteža duha.

Mila je bila sasvim sigurna da se devojčica plaši nečega. Morala je da otkrije da li je reč o stvarnoj ličnosti i koliko ta osoba može da joj naškodi.

Kao i obično, odlučila je da ne obaveštava roditelje. Bilo bi beskorisno alarmirati ih ili prenositi neosnovane strepnje samo na osnovu nejasne sumnje. Počela je da nadzire malu Konerovu, da bi utvrdila s kim devojčica komunicira van kuće za ono malo vremena kada nije pod nadzorom odraslih, odnosno kada je u obdaništu ili na časovima plesa.

Pokazalo se da nijedna nepoznata osoba nije posebno zainteresovana za dete.

Njene sumnje su, izgleda, bile neosnovane. To joj se često događalo, ali nije želela da baci u vetar tolike dane truda samo zato što je trenutno osetila izvesno olakšanje.

Pošto je bila veoma savesna, odlučila je da ipak poseti i školu starije devojčice Konerovih. U njenim crtežima nije otkrila ništa sumnjivo ili dvosmisleno. Ali anomalija se pojavila u jednoj bajci koju je devojčica napisala kao domaći zadatak.

Dete je, naime, napisalo priču u kojoj je glavni lik duh.

Bilo je sasvim moguće da je sve to plod mašte starije sestre i da je njena priča uticala na mlađu devojčicu i zaplašila je. Mogao je to biti i konačni dokaz da nije reč o maštariji, ali za nešto drugo – pošto nije uočila nikakve nepoznate sumnjivce u blizini devojčica van kuće, opasnost je mogla biti mnogo bliža nego što je u početku mislila.

To bi značilo da nije reč o nepoznatoj osobi, već o nekome iz kuće.

Zato je rešila da sprovede novu istragu oko kuće Konerovih. Morala je i da se nekako pruruši i promeni stil.

Od lovca na dečje strahove pretvorila se u lovca na duhove.

Bilo je nekoliko minuta do osam sati. Mila je na uši natakla slušalice ugašenog MP3 plejera, pretrčala ulicu i ušla na stazu ka ulazim vratima vile, trudeći se da liči na džogerku. Kada se približila kući, skrenula je desno, i trčeći pored kuće, prošla do zadnje strane. Ispitala je vrata ulaza za poslugu i neke zadnje prozore. Sve je bilo zatvoreno i zaključano. Da je našla nešto otvoreno, a neko je iznenadio, mogla bi da se izgovori da je pomislila da je

lopov u kući. To je ne bi spaslo optužbe za upad na privatni posed, ali je s takvom pričom lakše mogla da se izvuče. Ukoliko bi obila bravu, izložila bi se nepotrebnom i glupom riziku.

Razmislila je o onome zbog čega je došla. Nije mogla da objasni svoju intuiciju i instinkt, no to je osećaj poznat svim policajcima. Kod nje je taj osećaj bio tako jak da se lako odlučivala i da pređe granicu. Nije nikako mogla da pokuca Konerovima na vrata i tek tako im kaže: „Zdravo, narode, nešto mi govori da su vam ćerke u opasnosti koja im preti od izvesnog duha, ali to može lako biti i neka konkretna osoba od krvi i mesa.“ Ali, kao što se često događalo, osećaj nelagodnosti nadvladao je njen zdrav razum: vratila se do ulaza za poslugu i obila bravu.

Odmah je osetila nalet rashlađenog vazduha. U kuhinji je videla prljave tanjire zaostale od doručka, a na frižideru fotografije s letovanja i neke zadatke s najboljim ocenama.

Mila izvuče iz džepa crnu plastičnu torbicu. U njoj je bila mikrokamera veličine dugmeta, zajedno s kablom. Preko nje je, zahvaljujući bežičnom sistemu prenosa i internetu, mogla sa izvesnog rastojanja da prati ono što se događa u kući. Pogledala je na sat i nastavila svoju pretragu po drugim prostorijama. Trebalo je pronaći najbolje mesto za skrivanje kamere. Nije imala mnogo vremena, pa je odlučila da se usmeri na prostorije u kojima se odvija najveći deo porodičnog života.

U dnevnom boravku, opremljenom sofama i televizorom, nalazila se i jedna polica za knjige s intarzijom od oniksa. Ali u njoj nije bilo knjiga, već je bila ispunjena raznim diplomama i priznanjima advokata Konera, za usluge na profesionalnom planu ili za usluge e zajednici. Zaista je bio veoma poštovan i uzoran građanin. Na jednoj strani police bila je smeštena zbirka trofeja osvojenih na takmičenjima u umetničkom klizanju, koji su očigledno pripadali starijoj ćerki. Bila je lepa zamisao da otac podeli svoj prostor za izlaganje trofeja s drugim članom porodice, pomisli Mila.

Na kaminu se kočoperila fotografija skladnih i nasmejanih Konerovih odevenih u potpuno iste crvene džempere. To je, očito, bila porodična tradicija koja se ponavljala svakog Božića. Mila nakratko pogleda i sobe devojčica. Orman u roditeljskoj sobi bio je otvoren. Zastala je da osmotri garderobu gospođe Koner. Zanimala ju je ličnost te srećne majke. Kao da je bila snabdevena nekim antitelima koja sprečavaju ispoljavanje osećanja, tako da se nije moglo znati šta zaista oseća. No, mogla je da zamisli njena osećanja, da, to je lepo mogla da zamisli.

Muž, dve ćerke, lepa kuća u kojoj je zaštićena kao u gnezdu.

U jednom trenutku Mila izgubi iz vida razlog svog upada u tu kuću, zaključivši da odeća u ormanu nije sva iste veličine. Čak i lepe žene mogu da se ugoje, to je bar jasno. Ali gospođa Koner je vrlo mršava. Pregledavši široke haljine koje su visile u ormanu, zaključila je da gospođi Koner nije bilo nimalo lako da ponovo oslabi ako je nekada imala težinu koja odgovara toj odeći. Mila odjednom shvati šta zapravo radi. Izgubila je kontrolu nad situacijom. Umesto da traži moguće opasnosti, sama se pretvorila u opasnost za porodicu Koner. Osim toga, izgubila je i osećaj za vreme, i gospođa Koner bi mogla da se vrati svakog časa.

Zato na brzinu zaključila da je dnevni boravak idealno mesto za postavljanje male kamere. Koristeći dvostranu lepljivu traku, postavila je kameru tako da bude prikrivena među izloženim predmetima. Dok je izvodila tu operaciju, krajičkom desnog oka opazila je neku crvenu mrlju koja je treperila na zidu iznad kamina.

Mila se okrenu da ponovo pogleda porodičnu fotografiju sa svim članovima porodice odevenim u božićne majice, koja je u prvom času kod nje izazvala neku apsurdnu ljubomoru. Kada je bolje pogledala, uočila je neke pukotine u toj porodičnoj idili. Neme oči gospođe Koner delovale su kao prozori neke dugo nenastanjene kuće. Advokat Koner trudio se da namesti blistavi osmeh, ali zagrljaj kojim je obuhvatio ženu i ćerke nije delovao ni samopouzdanost ni posednički. Bilo je nečega na toj slici, ali Mila nije mogla odmah da utvrdi šta. Srećna poza porodice Koner nije bila odraz stvarnosti – krila je nešto što nije valjalo. Onda je odjednom shvati šta je to.

Devojčice su bile u pravu. Među njima se krio i jedan duh.

U dnu fotografije, na mestu gde je sada stajala polica s trofejima, bila su još jedna vrata.

2

Gde se obično krije duh?

Na nekom mračnom mestu gde ga niko ne uznemirava. Na tavanu. Ili, kao u ovom slučaju, u podrumu. A meni je pripao nezahvalan zadatak da ga prizovem, pomisli Mila.

Pogledala je nadole i tek tada uočila ogrebotine na parketu, jer se polica očigledno često pomerala. Malo je pomerila jedan kraj i ugledala vrata. Podvukla je prste pod ivicu i naglo povukla. Polica je zaškripala i opasno se nagnula, ali je Mila na kraju uspela da je pomeri dovoljno da se provuče.

Otvorila je vrata i odmah do nje dopre tračak svetla. Mila je osećala da je obuhvata tama koja je vladala unutra. Vrata su bila obložena materijalom koji je izolovao svaki zvuk, da bi se odstranila spoljašnja buka ili prigušili zvuci koji bi doprli iznutra.

Uske stepenice vodile su naniže, pravo u suteran, omeđene golim omalterisanim zidovima.

Potražila je u džepu minijaturnu baterijsku lampu i upalila je, pa počeo oprezno da silazi.

Bila je sva napeta i obuzeta panikom, ali je lagano silazila niza zavojito stepenište u podrum. Kada je sišla do kraja, našla se u potpunom mraku. Pomerala je snop svetla pokušavajući da vidi šta se tu nalazi. Osvetlila je neke stvari i ugledala nameštaj kakav se svakako ne drži u podrumu. Komodica i krevet s ogradicom. Iz njega su dopirali neujednačeni zvuci.

Tu je ležao neko živ.

Lagano se prišunjala, nastojeći da ne probudi onoga ko tu spava. To biće bilo je umotano u čaršav, baš kao što i dolikuje pravom duhu, i bilo joj je okrenuto leđima. Virila je samo jedna nožica. Na njoj su se videli znaci pothranjenosti. Nedostatak svetla svakako nije dobro uticao na razvoj deteta. Put mu je bila bledunjava. Detence je moglo imati jednu godinu, ili možda tek malo više.

Morala je da ga dodirne, da se uveri u njegovo postojanje.

Postojala je, dakle, direktna veza između ovoga što je videla pred sobom, poremećaja u ishrani gospođe Koner i njenog lažnog osmeha. Ta žena se nije samo ugojila, a zatim oslabila. Bila je trudna.

Dete se malo pomeri, probuđeno svetlom baterijske lampe. Zatim se okrenu prema Mili, stežući uz sebe neku krpenu lutkicu. Ona pomisli da će se detence rasplakati. Ono ju je samo posmatralo. Zatim se osmehnu.

Imalo je ogromne oči.

Pružilo je ručice prema njoj, kao da želi da ga uzme u naručje. Mila učini detetu po volji. Ono joj se odmah okači o vrat i privuče je svom snagom. Ko zna, možda je osećalo da je ona došla da ga spase. Policajka je uočila da je dete, mada žgoljavo, čisto. To je ukazivalo na dvojnost mržnje i ljubavi, odnosno na borbu između dobra i zla.

„Dopada joj se da je držimo u naručju.“

Pružila je prepoznala glas i počela da tapše ručicama od zadovoljstva. Mila se okrenu. Gospođa Koner stajala je u dnu stepenica.

„Znate, on nije kao drugi ljudi. Želi da uvek kontroliše sve oko sebe, a ja neću da mu razbijam iluzije. Kada sam otkrila da sam trudna, nisam izgubila glavu.“ Svakako je govorila o mužu, mada nije pomenula njegovo ime. „Nije me nikada upitao ko je otac deteta. Naš život uvek mora da deluje besprekorno, a ja sam upropastila njegov projekat. To ga je najviše pogodilo, a ne to što sam ga prevarila.“

Mila je zurila u nju bez ijedne reči. Nije znala kako da reaguje. Činilo se da se žena nimalo ne čudi niti se ljuti zbog toga što je zatekla strankinju u kući. Kao da je već neko vreme to očekivala. Možda je zapravo i čeznula za oslobođenjem.

„Preklinjala sam ga da me pusti da abortiram, ali nije hteo. Terao me je da od svih poznatih krijem trudnoću i tih devet meseci sam pomišljala da zapravo želi da zadržimo dete. Onda mi je jednog dana pokazao kako je sredio podrum i tada sam konačno shvatila. Nije mu bilo dovoljno da me prezire. Želeo je da me kazni.“

Mila oseti kako joj se grlo steže od besa.

„Naterao me je da se porodim u podrumu i da ostavim bebu dole. I dalje sam mu govorila da možemo da je odnesemo u neku policijsku stanicu ili da je ostavimo ispred bolnice. Niko ne bi ništa saznao, ali on mi sada više i ne odgovara na tu molbu.“

Devojčica se osmehivala u Milinom naručju i nije izgledala nimalo uznemireno.

„Kad god nije tu noću, nosim je gore i pokazujem joj sestree koje spavaju. Mislim da su i one to primetile i verovatno misle da sve to sanjaju.“